

Posudek oponentky na bakalářskou práci

Ondřej Šindlář: Krajina a prostor v díle Mistra Litoměřického oltáře

vedoucí práce: PhDr. Magdaléna Nespěšná-Hamsíková, Ph.D.

oponentka: doc. PhDr. Michaela Ottová, Ph.D.

Předmětem bakalářské práce se stalo pojednání nelehkého tématu; Ondřej Šindlář zaměřil pohled na práci anonymní dílny pomocně pojmenované Mistr Litoměřického oltáře směrem k výstavbě krajiny a pojetí prostoru konkrétních obrazů jemu připisovaných. Nutno ocenit odvalu výběru zaměření práce, vracející se k textům Jaroslava Pešiny, který opakovaně věnoval pozornost "vývoji" pojetí prostoru a krajiny v malířství pozdní gotiky, zejména pak v díle Mistra Litoměřického oltáře.

Bakalářská práce je velmi obsáhlá, jde o 135 stran textu bez obrazových příloh a literatury. Samotný text práce tvoří čtyři kapitoly. První je přehledem dosavadní literatury k tématu. Podobně se i druhá kapitola věnuje současnému stavu bádání o Mistru Litoměřického oltáře. Rozdíl mezi kapitolami je v tom, že první je chronologickým přehledem postupného tříbení názorů a přístupů na původ, umělecké školení, situovanost děl a komplexnost oeuvre Mistra Litoměřického oltáře. Druhá kapitola je obdobná, ale vlastně záměrem opačná; východiskem jí je dílo Mistra Litoměřického oltáře a posuny v bádání se snaží sledovat a popisovat v proměnlivosti badatelského diskurzu od formální a komparativní analýzy přes analýzy a interpretace technologické a kulturně historické, až po současné dekonstrukce tradiční výkladových rámců. Ondřej Šindlář přiznává, že považuje tradiční závěry Jaroslava Pešiny za platné, a proto s nimi i nadále hodlá pracovat jako s klíčovými referenty pro další bádání (s. 41), což neplatí u bakalářské práce jako výtky. Třetí kapitola je věnována výběru konkrétních malířských příkladů z českého prostředí 15. století, u kterých je sledována míra zapojení krajinné složky i "složitost" komponování výtvarného prostoru a jeho míra "vývojové" pokročilosti směrem k osvojování zákonů renesanční perspektivy. Ve výběru není zohledněna příslušnost artefaktů k různým výtvarným tradicím a tím je tento přehled poněkud samoučelný, bez zřetelného vztahu k pojednávanému celku Mistra Litoměřického oltáře. Až na výjimky pracuje s kompletními odkazy na dostupnou literaturu; doplnit je možné diplomovou práci J. Klípy o Mistru Svatojiřského oltáře či vícere práce o tzv. Mistru tzv. Smíškovské kaple (F. Šmahel, M. Ottová, J. Vlčková). Je ku zvážení, zda použitá představa vývoje prostorových vztahů a kompozic, sledovaných v lineárním sledu, nese nějaké konkrétní výsledky a zda je pro současné bádání přínosná.

Nejobsáhlejší částí bakalářské práce je kapitola číslo čtyři, věnovaná prostoru a krajině v díle Mistra Litoměřického oltáře. Šindlář sleduje v podrobných popisech a rozborech komponování prostoru a zapojení figur do obrazového prostoru v tradičním chronologickém sledu dochovaných děl, identifikovaných v literatuře s dílem MLO. Rozbory kombinuje se sledováním dosavadních hypotéz o školení jejich tvůrce, sleduje komparace a věnuje pozornost možnému zakotvení v tzv. domácí tradici či v malířství zahraničních center, jihoněmeckých i italských. Ku zvážení je možné přidat otázku, zda je ve sledovaném celku díla MLO možné hovořit o jednotném přístupu ke komponování prostoru či zda se nám daří oddělit používání kompozičních grafických předloh a "vlivu" rozdílných malířských individualit od konkrétního výtvarného projevu Mistra Litoměřického oltáře, jehož tvorba je nahlížena skrze hypoteticky proměňované vývojově-chronologické schéma. Za přínosné považuji část 4. 5. s uvedením široké komparativní základny a s korekcemi dosavadní literatury.

Práci Ondřeje Šindláře lze charakterizovat jako zdatné uchopení výtvarné problematiky díla MLO, s výrazným zaměřením na analýzu kompozice a prostorového členění. Zde prokazuje velmi dobré osvojení formálního popisu a rozboru, zahrnující i bohaté komparace a dostupné výtvarné analogie. Šindlář dobře pracuje s odbornou literaturou, ve které se orientuje. Zvolené metodické východisko (zřetelná inspirace dílem J. Pešiny) má ovšem své limity, což jistě už autor tuší. Zvolené badatelské postupy nevedou k uspokojivým interpretacím, které by posunuly poznání díla Mistra Litoměřického oltáře, způsob práce dílny nebo chronologii vzniku jeho prací. Potvrzují pouze dosavadní zatím bezvýsledné hledání počátků hlavního autora, jeho školení a inspirace a charakter dílenského provozu. Práce i přes uvedené metodické limity přesahuje standardní požadavky kladené na úroveň bakalářské práce. Věřím, že si autor zvoleným způsobem badatelské práce prověřil jednu z možných cest a do budoucna bude pokračovat směrem k zapojení širšího metodického rejstříku relevantního pro 21. století.

Doporučuji bakalářskou práci k obhajobě a navrhuji ji hodnotit známkou výborně.

V Praze dne 10. 6. 2019

Doc. PhDr. Michaela Ottová, Ph.D.

